

950510-2

Desmond Morris říká (na konci 3.kapitoly své Nahé opice, 3983, s. 76–7), že „dnes vidíme kolem sebe plno dokladů příliš strnulých a příliš ukvapených kultur“; „uspěje jenom ta kultura, která nalezne správnou rovnováhu mezi oběma směry“. „Šťastná je ta společnost, která postupně získá dokonalou rovnováhu mezi napodobováním a zvědavostí, mezi otrockým, mechanickým přejímáním a rozumným pokrokovým zkoušením nových možností.“ – To je chybná diagnóza, protože ve skutečnosti nejde o žádnou rovnováhu, tj. o nějaké vyvážení napodobování a zvědavého zkoušení, tj. nejde o symetrii obojího. Žádoucí je situace asymetrická: napodobování má převažovat, „zvědavé zkoušení“ má převládat. Ostatně samy termíny „napodobování“ a „zkoušení“ nejsou nejlépe voleny a nevystihují podstatu problému. Daleko vhodnější je jiná protiva: vyzkoušené úspěšné postupy je třeba zachovat, ale nikoliv jako pouhé napodobování, nýbrž jako nacvičené úkony, které přecházejí do rutiny. Rutina se od pouhého napodobování liší především tím, že odstraňuje nezbytnost nadměrného soustředění na příslušný úkon, že jeho provedení svěřuje spíše periferním orgánům. Rutina proto nikdy není cílem, ale slouží k uvolnění pozornosti a k soustředění na nerutinní úkoly a záležitosti. Rutina není vyvažována metodou zkoušky (a případného omylu), nýbrž je předpokladem a součástí onoho zkoušení nových postupů. Rutina v tom smyslu není pouhým návykem, pouhou zvyklostí, nýbrž je technickou zdatností, která musí být vždy znovu kontrolována, ověřována a procvičována.

(Písek, 950510-2.)